

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Hovedformålet med lovforslaget er at gennemføre de civile dele af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbruger aftaler. Direktivet er optaget som bilag 1 til lovforslaget.

De offentligtretlige dele af direktivet er gennemført ved markedsføringsloven, jf. lov nr. 428 af 1. juni 1994, der hører under Erhvervsministeriet. I bemærkningerne til det pågældende lovforslag er der bl.a. redegjort for forholdet mellem generalklausulerne i aftalelovens § 36 og markedsføringslovens § 1, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, spalte 7249 ff.

Direktivet skal være gennemført i national ret senest den 31. december 1994.

Direktivet tilsigter at harmonisere medlemsstaternes lovgivning om visse urimelige aftalevilkår i forbruger aftaler. Urimelige aftaler er i dansk ret reguleret af generalklausulen i aftalelovens § 36, som i det væsentligste opfylder direktivets krav til national ret.

Med henblik på en fuldstændig opfyldelse af direktivet foreslås det, at der indføres et nyt kapitel i aftaleloven med særlige regler om visse forbruger aftaler. Disse særlige regler angår rimelighedsbedømmelsen, retsvirkningerne af urimelighed samt fortolkning af aftaler. Endvidere foreslås det, at der indføres en regel om beskyttelse af forbrugerne mod visse lovvalgsklausuler.

Justitsministeriet har forud for udarbejdelsen af de særlige regler om visse forbruger aftaler deltaget i en arbejdsgruppe med embedsmænd fra de nordiske lande. Formålet med dette arbejde har været at opnå en så vidt muligt ensartet nordisk gennemførelse af direktivet, således at man bevarer den eksisterende høje grad af retsenhed på området mellem de nordiske lande. Udgangspunktet for det nordiske arbejde har været, at forbruger beskyttelsen ikke må forringes ved gennemførelsen af direktivet.

I forbindelse med gennemførelsen af direktivet foreslås endvidere en ændring af definitionen af en

forbruger aftale i den øvrige civile retlige forbruger beskyttelseslovgivning.

Lovforslaget har endvidere til formål at skabe mulighed for, at domstolene kan ændre en aftale, som omfattes af generalklausulen i aftalelovens § 36. Denne mulighed eksisterer allerede i de øvrige nordiske lande, med undtagelse af Island.

2. Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbruger aftaler.

Direktivet indeholder som ovenfor nævnt regler om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning vedrørende urimelige vilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Ved en forbruger forstås efter direktivet en fysisk person, der ikke handler som led i sit erhverv (artikel 2, litra b). Ved en erhvervsdrivende forstås en fysisk eller juridisk person, der handler som led i sit erhverv, hvad enten det er offentligt eller privat (artikel 2, litra c).

Direktivet finder kun anvendelse på aftalevilkår, som ikke har været genstand for individuel forhandling – det vil i praksis navnlig sige standardvilkår.

Efter direktivet er et ikke-individuelt forhandlet aftalevilkår urimeligt, hvis det »til trods for kravene om god tro« bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren (artikel 3, stk. 1). Med hensyn til forståelsen af udtrykket »til trods for kravene om god tro« henvises til pkt. 5.2.6 nedenfor. Direktivet indeholder en vejledende og ikke-udtømmende liste over aftalevilkår, der kan betegnes som urimelige.

Ved vurderingen af, om et aftalevilkår er urimeligt, skal man efter direktivet tage hensyn til, hvilken type vare eller tjenesteydelse aftalen omfatter, omstændighederne i forbindelse med aftalens indgåelse samt alle vilkår i aftalen eller i en anden aftale, som hænger sammen med denne. Vurderingen omfatter dog hverken aftalens hovedgenstand eller overensstemmelsen mellem pris og varer eller tjenesteydelser og betalingen herfor, for så vidt disse vilkår er affattet klart og forståeligt (artikel 4).

Hvis der opstår tvivl om et aftalevilkårs betydning,